

ШАШКЕВИЧІЯНА SHASHKEVYCHIANA

Ч. 6 (30-31) Рік XVII

Вінніпег

ЛІСТОПАД, 1979

Шашкевичіяна

Shashkevychiana

Periodical of
Markian Shashkevych Centre

Periodique du
Centre Markian Shashkevych

Видає Інститут - Заповідник Маркіяна Шашкевича у Вінніпезі,
афіліований з Українським Католицьким Університетом в Римі

Збірник присвячений життю, творчості й культові Маркіяна Шашкевича
Появляється в листопаді й червні, місяцях народження і смерти
Пробудителя.

Начальний редактор: М. Г. МАРУНЧАК

З М И С Т

Михайло Г. Марунчак: Культ Отця Маркіяна в праці Блаженнішого	
Патріярха Йосифа	1
Володимир Янів: Бібліографія праць Патріярха Йосифа.....	4
Д-р Роман Смик: Блаженніший Патріярх I Кардинал Йосиф Сліпий на	
поштових значках	12
М. Гор: Маємо гідного наслідника Великого Митрополита (Спомин)..	21
Олесь Бардник—Дещо з думок—в аналогії до Шашкевичівської доби РГ:	
Попередник нової літератури	27
Перевибрано Кураторію Інституту—Заповідника Маркіяна Шашкевича	29
А. Курдидик: Бібліографія Маркіяна Шашкевича	30

Передплата: Чотири доляри на рік, одне число — два доляри.

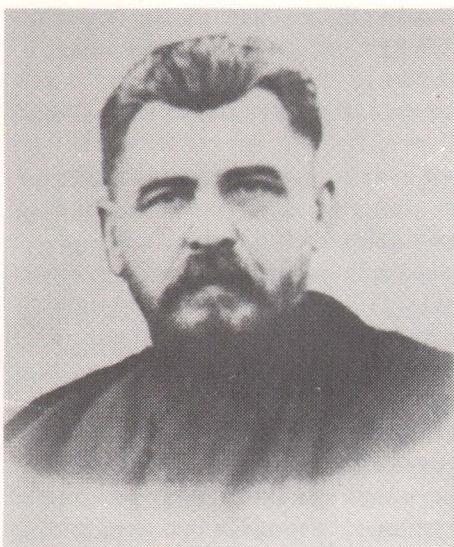
Відповідальні за адміністрацію: МИРОСЛАВ СПІВАК

СТЕПАН РОГАТИНСЬКИЙ

Адреса редакції й адміністрації: MARKIAN SHASHKEVYCH CENTRE

49 Euclid Avenue, Winnipeg 4, Man.
Canada.

Друкарня Видавництва "Голос Спасителя", 165 Catherine St., Йорктон.

КУЛЬТ
ОТЦЯ МАРКІЯНА
В ПРАЦІ
БЛАЖЕННІШОГО
ПАТРІЯРХА ЙОСИФА

Михайло Г. Марунчак

Отець проф. д-р. Йосиф Сліпий,
основник і довголітній ректор
Української Богословської Академії
у Львові,
в році своєї
архиєрейської хіротонії,
в дні 22 грудня 1939 р.

В 1979 році проминає точно 40 років з того часу, коли то в кермі Української Католицької Церкви став участвувати колишній ректор Богословської Академії у Львові о. д-р Йосиф Сліпий, під цю пору Патріярх цієї Церкви, Блаженніший Отець Йосиф, який отримав цю керму з рук і духа Слуги Божого Андрея, тодішнього Митрополита Андрея Шептицького в дні 22 грудня 1939 р.

В цьому році проминає теж 50-річчя з того часу, коли то Львівська Духовна Семінарія була піднесена стараннями о. д-ра і ректора Йосифа Сліпого до рівня Богословської Академії.

Саме цим двом подіям бажали б ми присвятити цю вступну статтю а цілість цього числа »Шашкевичіяни» Достойному Ювілятові цих великих історичних дат. Обі події мають близьке відношення до праці, ідей і культу Отця Маркіяна, вихованця Львівської Духовної Семінарії, який вніс в цю семінарію новий напрямок національного мислення, що стало основою відродження українського народу на рідних землях Західної України.

Шашкевичівські ідеї довго змагались з ворожими силами в мурах цієї семінарії, щоб вийти побідними та бути домінантними цього важливого виховного і наукового осередку, звідки виходили молоді провідники Церкви і Народу. Коли за Маркіянових часів домінантними були польнофільські впливи в цій семінарії, то при кінці 19-століття тут взяли верх

московофільські. Ще в 1892 р. студенти московофільської орієнтації становили більшість в семінарії, а в 1902 р. семінаристи московофіли мали ще свій «Кружок русских студентов богословского факультета», який ще заходився, тоді відзначувати в цій семінарії творчість Пушкіна окремим літературним вечером.

Злім в цій ворожій стихії, яка діяла на знищенння шашкевичівських ідей, дав митрополит Сильвестр Сембраторович, який своєю участю в перенесенні тлінних останків Маркіяна до Львова в 1893 р. одверто заманіфестував, де стояти Верховному Іерархові в його Церкві. Після цього процеси росту і поширення шашкевичівських ідей в Львівській Духовній Семінарії йшли вже з меншими труднощами, але треба було ще довгого часу, щоб їх виростити в цвітучий духовий город.

Митрополит Адрей Шептицький, обнявши керму митрополії, пішов дальшими шляхами поглиблення шашкевичівських ідей. В Духовній Семінарії тоді посилила працю студентська Читальня ім. Маркіяна Шашкевича та ступнево створювалась традиція кожнорічно відмічувати шашкевичівські роковини народження та смерті поета. Стан цей підноситься з року на рік, а зокрема тоді, коли то керму Духовної Семінарії перебрав о. д-р Йосиф Сліпий.

Перебравши цю високу школу священичого покликання, о. д-р і ректор Йосиф Сліпий злагув, що національні ідеї, якщо вони хотять мати твердий ґрунт в народі, мусять бути підбудованні наукними працями. Цей муж науки, вихований на європейських університетах і теологіях (Інсбрук, Рим) присвятив цьому свою першу увагу. У виданнях, які він зайніцював або продовжав, появляються основні наукові праці, присвячені теж творчості, життю і культові Великого Маркіяна.

Центром наукових дослідів стали праці Богословського Наукового Товариства, які появлялись під кермою самого ректора Йосифа Сліпого. В цих саме працях Михайло Возняк, відомий учений та дослідник Шашкевичівської доби, враз з іншими дав доповнюючу аналізу студій над творчістю і значенням виступу молодого богослова Маркіяна, а який став національним пробудителем Західної України.

В 1926 р. ректор Йосиф Сліпий відновлює богословську Читальню ім. Маркіяна Шашкевича. Цей з покликання муж науки допомагає також богословам втримувати живий контакт зі золочівським Товариством ім. Маркіяна Шашкевича та бути в близькому зв'язку зі заповідними місцями Шашкевича, як Підлісся, Біла Гора. Голова золочівського Товариства ім.

Шашкевича адвокат д-р Теодор Ваньо приїжджає до Духовної Академії з доповідями про золочівський шашкевичівський центр. У висліді Богословська Академія зобов'язується викупити на власність Шашкевичівського Товариства в Золочеві п'ять моргів землі. В Академії відбуваються кожного року свята а коли наспіла 90—літня річниця від смерти Шашкевича, о. ректор Йосиф Сліпий виряджає в мистецьке турне хор Духовної Академії під батутою молодого теолога, але здібного диригента, теперішнього о. В. Жолкевича в Торонто, щоб масовими концертами ширити культ Маркіяна. До речі, це не вперше цей хор виїжджає з концертами в народні маси, пр. 1935-36. Ця діяльність стала вже традицією й обов'язком питомців. Своїми виступами хор теологів посилює значення о. Маркіяна в широких масах народу а національна преса пише про ці мистецькі виступи в суперлятивах.

В дусі ідей Великого Маркіяна виховувались молоді богослови впродовж довгих років під вмілою кермою о. ректора Й. Сліпого. З цієї академії вийшли не тільки високо кваліфіковані учені богословських знань, але також ревні душпастири та ревні працівники народної ниви.

По цій витичній лінії пішов о. ректор Сліпий, коли йому прийшлося нести повну владичу відповідальність Галицької Митрополії. В часі воєнної хуртовини на Рідних Землях за німецької окупації він знову підносить шашкевичівський прапор перед своїми богословами а його виголошена промова на могилі о. Маркіяна в 1943 р. під знаменним і вимовним наголовком «Твердне криця душ наших» була короною до його довголітньої праці серед своїх вихованців, майбутніх душпастирів Української Католицької Церкви. З цими ідеями пішов митрополит Йосиф Сліпий на Сибір і з ними пройшов 18 років ув'язнення, щоб повернутись опісля у вільний світ і тут в ім'я цих ідей продовжати свою релігійну, виховну та наукову працю. На місце Богословської Академії постає Український Католицький Університет ім. св. Климентія Папи., який в цьому році відмічує десяту річницю свого посвячення, якого довершив Папа Павло VI. Знову стала систематично і послідовно проходити праця, яка своїми коріннями держиться Рідної Землі та живиться її соками. Шашкевичівські ідеї були й є в цих етапах завжди прaporними.

Відчуваємо, що в дусі цих ідей рідної традиції та законності о. Ректор і Митрополит, а згодом Верховний Архиєпископ приняв також титул Патріярха, як логічне вивершення цих ідей.

БІБЛІОГРАФІЯ ПРАЦЬ ПАТРІЯРХА ЙОСИФА

(Зложив Володимир Янів)

Зваживши те, що за еміграційних умов доступ до більшості краївих періодичних видань є неможливий, повної бібліографії писань патріярха Йосифа Сліпого скласти не можна. Тому, в основному, обмежуємося до подання бібліографії його наукових праць, яка є майже повна, бо більшість наших наукових видань збереглася у бібліотеках Західної Європи. З ненаукових писань подаємо лише ті, які вийшли окремими книжковими випусками (головним чином зібрані у відділі II-ім), чи теж, які стоять на пограниччі наукових писань (пор. відділ IV-ий).

Уклад бібліографії — речевий, а в поодиноких відділах (чи підвідділах) — хронологічний.

В бібліографічних даних затриманий правопис оригіналів.

I. НАУКОВІ ПРАЦІ ТА СТУДІЇ

A. Богословські теми

1. Die Trinitätslehre des byzantinischen Patriarchen Photios. (In: *Zeitschrift für katholische Theologie*. Bd. XLIV/1920 und XLV/1921.) Innsbruck. Separatum: Innsbruck 1921 (im Selbstverlag). Ss. 90.

Рец.: I. Echos d'Orient; 1922 (A. Jugie).
II. Theologische Literaturzeitung; 1922 (F. Kattenbusch).
III. Богословія, I; 1923; стор. 321—326 (о. д-р А. Іщак).
IV. Bogoslovni Věstník; 1923 (J. Srebrnić).
V. Humbert und Kerularios. Paderborn 1925. (Dr. A. Michael).

2. De amore mutuo et reflexo in processione Spiritus Sancti explicanda. (In: Bohoslovia, vol. I.) Leopoli 1923. Pp. 3—16 et 97—113. Separatum in: Series „Editiones ‚Bohoslovia‘“, N. I. Leopoli 1923. Pp. III + 29.

Рец.: I. Нива, XVIII; 1923; стор. 339.
II. Nouvelle revue théologique; Louvain 1924 (février), pp. 122—123.
III. Revue des sciences philosophiques et théologiques, 1924 (G. Thery).
IV. Богословія, III; 1925; стор. 139—141 (о. д-р Іщак).

3. Фотій і Filioque. (В місячнику: Нива, річник XVIII). Львів 1923. Стор. 83—90 та 130—134.
4. Св. Тома і теольгія Сходу. (Нива, XIX). Львів 1924. Стор. 391—393.
5. De valore S. Thomae Aquinatis pro Unione eiusque influxu in theologiaem orientalem. (In: Acta IV. Congressus Velehradensis anno MCMXXIV.) Olomucii 1925. Pp. 254—270.
- 5a. Idem. (In: Bohoslovia, vol. III.) Leopoli 1925. Pp. 1—18.

- Рец.: I. Стара Україна; Львів 1925 (чч. XI—XII); стор. 210 (В. Заїкин).
 II. Theologische Revue; Münster 1926 (Nº 1).
 III. Bulletin Thomiste; Belleville (Seine-et-Oise) 1926 (janvier — Nº 59).
 IV. Divus Thomas; Piacenza (Collegio Alberoni) 1926 (Nº 1; pp. 141—142).
 V. Divus Thomas; Freiburg 1926 (IV. Bd., 4. Heft, p. 502).
6. Св. Тома з Аквіну і схолястика. (В квартальнику: Богословія, т. III). Львів 1925. Стор. 91—116, 226—229 та 277—308. ВІДБИТКА в серії «Видання Богословії» ч. 4. Львів 1925. Стор. 76.
- Рец.: I. Нива. XX; 1925; стор. 346—348. (о. д-р Г. Костельник). На рецензію прийшла відповідь автора: «У відповідь»; Богословія, III; 1925; стор. 341—343.
 II. Divus Thomas; Piacenza (Collegio Alberoni) 1926 (Nº 1, p. 142, et Nº 3, p. 545).
7. Іще на схолястично-догматичні теми. (Богословія т. IV — продовження дискусії з о. д-ром Г. Костельником). Львів 1926. Стор. 306—317.
8. De principio spirationis in SS. Trinitate. Series: Opera Theologicae Societatis Ucrainorum, vol. II. Leopoli 1926. Pp. VIII + 120.
- Рец.: I. Нива, XXI; 1926; стор. 19—28 та 58—67 (о. д-р Г. Костельник).
 II. Gregorianum; 1926 (f. 3; p. 446; M. de la Taille, S. J.).
 III. Orientalia Christiana; 1926; Vol. V—4; Nº 21, pp. 298—300.
 IV. Schöneres Zukunft; Wien 1926 (Nº 51/52, p. 125).
 V. Augsburger Postzeitung; 16. V. 1926 (A. Landgraf).
 VI. Bohoslovní Vestník, Ljubljana 1926 (Sv. III/1, p. 261).
 VII. Theologische Revue; Münster 1926 (Nº 7, pp. 251—256; A. Landgraf).
 VIII. Nouvelle Revue Théologique; Louvain 1927 (janvier 1927, p. 72; v. Cremers S. I.).
 IX. Zeitschrift für katholische Theologie; Innsbruck 1927 (p. 441; Franz Mitzka).
 X. Echos d'Orient; Constantinople 1929 (janvier—mars, Nº 153, pp. 86—87; S. Salaville).
 XI. Recherches de Théologie ancienne et médiévale; Louvain 1930 (octobre, p. 457; D. P. de Voogt).
 XII. Korrespondenz des Priestervereines; Innsbruck 1926 (Prof. Stuffler).
9. Num Spiritus Sanctus a Filio distinguatur, si ab eo non procederet. (In: Bohoslovia, vol. V/1927 et vol. VI/1928.) Separatum in: Series „Editiones ,Bohoslovia“ N. 6. Leopoli 1927. Pp. 36.
- Рец.: I. Gazeta Kościelna; Lviv 1928 (Nº 46, p. 531; x. Dr. M. Sieniatycki).
 II. Divus Thomas; Piacenza (Collegio Alberoni) 1928 (Nº 4, pp. 680—681).
 III. Bogoslovska Smotra; Zagreb 1929 (vol. 2, pp. 210—213; Dr. J. Višošević).
 IV. Revue des Sciences Philosophiques et Théologiques; 1929 (Nº 4, p. 807; Ch. V. Héris).
 V. Theologische Revue; Münster 1929 (Nº 10, pp. 442—443; Albert Stohr).
 VI. Recherches de Théologie ancienne et mediévale; Louvain 1930 (octobre, p. 457; D. P. Voogt).

10. De septenario numero Sacramentorum apud Orientales uti vinculo Unionis et conservationis fidei. (In: Acta VI, Conventus Velehradensis anno MCMXXXII.) Olomucii 1933. Pp. 214—233.
- 10a. Idem. (In: Bohoslovia, vol. XI.) Leopoli 1933. Pp. 177—185.
11. Wyzantynizm jak forma kultury. (In: Pamiętnik IV-ej Pińskiej Konferencji kapłańskiej w sprawie Unii kościelnej; 7.—9. IX. 1933.) Pińsk 1934. Stor. 57—78. Separatum. 1934. Stor. 22.¹
12. Погляд на зединені і незединені Церкви Сходу і догматичні ріжниці межи ними. (У Збірнику: Унійний Зїзд у Львові. Праці Богословського Наукового Товариства; т. XI—XII. Львів 1937. Стор. 45—77.
13. Обрядова однообразність. (Богословія, т. XVII—XX). Львів 1939—42. Стор. 100—110.
14. Загальна наука про св. Тайни. Серія: Бібліотека Логосу, т. II. Йорктон, Саскачеван, Канада 1953. Стор. 91.
15. Тайна хрещення й миропомазання. Серія: Бібліотека Логосу, т. VII. Йорктон 1955. Стор. 94.
16. Тайна Пресв. Евхаристії. Серія: Бібліотека Логосу, томи XIII, XXI та XXII. Йорктон.
 - Частина I, 1957. Стор. 63.
 - Частина II, 1959. Стор. 54.
 - Частина III, 1960. Стор. 62.

Праці під 13—16 творять ціле, і вони насамперед з'явилися під спільним наголовком: «Догматика Вселенської Церкви» у квартальному Логос (Йорктон, Саскачеван, Канада), починаючи з т. I (рік 1950) і кінчаючи на т. X. (1959).

Рец.:

- I. Логос, IX; Йорктон 1958; стор. 310—311 (о. Вол. Маланчук, ЧНІ ізгодом);
- II. ще раз Логос, XI; Йорктон 1960; стор. 156.

17. Die Auffassung des „Lebens“ nach dem Evangelium und I Briefe des hl. Johannes. (In: Bohoslovia, vol. XXIX.) Romae 1965. Pp. 3—62.

Б. Історія

18. Богословське образовання і письменська творчість св. Йосафата Кунцевича. (В збірнику: Св. свящм. Йосафат Кунцевич — Матеріали і розвідки з нагоди ювілею зібрал о. д-р Йосиф Сліпий, проф. теольгії. В серії: Праці Богословського Наукового Товариства, т. I.). Львів 1925. Стор. 233—252.

¹ Дві праці, які з'явилися в Збірниках «Пинських конференцій» (пор. поз. 11 та 26) були читані й друковані українською мовою, але латинкою, — з огляду на технічні труднощі друкарні, яка складала рукопис для збірника, що в більшості був у польській мові.

В цьому ж Збірнику Автор написав, як редактор, ще:

- 18a. Передмову. Стор. 7—8.

Рец.: I. Діло; Львів 1925 (чч. 199—201; В. Заїкин), і згодом переклад тої ж рецензії у:
II. Pro Christo; 1928 (№ 12, p. 910; „Nieco o św. Jozefacie“).
III. Bogosłowska Smotra; Zagreb 1926 (Vol. I, pp. 135—136; Dr. J. Kalaj).
IV. Zeitschrift für katholische Theologie; Innsbruck 1927 (p. 307; Michael Andreev).
V. Annalecta Bollandiana; Bruxelles 1928 (vol. XLVI, fasc. II; pp. 232—233).

19. Про молодечий вік нашого Митрополита. (Богословія, т. IV).
Львів 1926. Стор. 6—26.
20. Кілька дат з першої половини життя луцького єпископа Йосифа Боцяна. (Богословія, т. V). Львів 1927. Стор. 65—77.
21. Петроградський синод 1917 р. (Богословія, т. IX). Львів 1931.
Стор. 289—297.

Рец.: I. Divus Thomas; Piacenza (Collegio Alberoni) 1932 (№ 2, p. 236).

22. Зі стопятьдесятлітньої перспективи. (Нива, XXVIII; Промова, виголошена на академії з нагоди 150-літнього ювілею Духовної Семінарії). Львів 1933. Стор. 406—412.
23. Історичний огляд виховання Духовенства в католицькій Церкві загалом і зокрема на Україні. (У Збірнику: Греко-католицька Духовна Семінарія у Львові. Матеріали і розвідки зібрали о. проф. д-р Йосиф Сліпий. В серії: Праці Греко-Католицької Богословської Академії у Львові, т. I—II). Львів 1935. Стор. 7—39.

В цьому ж Збірнику Автор написав, як редактор, ще:

- 23a. Вступне Слово. Стор. 5—6.

24. Святочне обняття в посіданнях храму й забудовань гр.-кат. Духовної Семінарії дня 13. XII. 1788 р. (В III-ому томі цього ж самого Збірника). Львів 1939. Стор. 9-12. Крім, цього, і до третього тому було від Редактора:

- 24a. Вступне Слово.

25. De cultu SS. Cyrilli et Methodii in Ucraina. (In: Acta VII. Conventus Velehradensis anno MCMXXXVI.) Olomucii 1937. Pp. 147—152.
25a. Idem. Conspectus historicus venerationis SS. Cyrylli et Methodii in Ucraina. (In: Bohoslovia, vol. XIV.) Leopoli 1938. Pp. 203—208.

26. Unijni zmahannia w ostatnim piwstolittiu. (In: Pamiętnik VI-ej Pińskieej Konferencji kapłańskiej w sprawie Unji kościelnej; 1.—3. IX. 1937.) Pińsk 1939. Stor. 129—141¹.
27. Tворче обличчя і гріб Київського Митрополита і Царгородського Патріярха Кард. Ісидора. (Богословія, т. XXV—XXVIII). Рим 1964. Стор. 1—23.
28. Царгородський Патріарх Григорій III Мамме. (Богословія, т. XXV—XXVIII). Рим 1964. Стор. 114—120.

B. Огляди наукового життя й звіти

29. На Велеграді. (Нива, XVII). Львів 1922. Стор. 337—345 та 392—402.
30. Богословське Наукове Товариство і його статути. Львів 1924. Стор. 19.
31. Directiones quaedam progressum theologicum in Oriente spectantes. (Bohoslovia, vol. VII.) Leopoli 1929. Pp. 209—226.
32. Значіння і устрій гр.-кат. Богословської Академії. (Нива, XXIV; доповідь на святочнім відкритті Академії в дні 5 жовтня 1929). Львів 1929. Стор. 426—433.
33. Греко-католицька Богословська Академія і її статути. Львів 1930; стор. 30. Друге видання: Львів 1933, стор. 32.

Рец.: I. Nouvelle Revue Théologique; Louvain 1930 (juin, p. 528; R. Paté S. J.).

34. Митрополит-Ювілят і Духовна Семинарія у Львові. (Нива, XXV). Львів 1930. Стор. 452—455.
35. Греко-католицька Богословська Академія у першім трьохліттю своєго існування (1928—31). Львів 1932. Стор. 109.

Рец.: I. Мета; Львів 1931 (ч. 26).

II. Дзвони; Львів 1932 (ч. 7—8; стор. 573—576; мтр. П. Ісаїв).

III. Новий Час; Львів 1932 (ч. 153).

IV. Життя і Знання; Львів 1932 (ч. 14; стор. 410; К. Чехович).

V. Przegląd Powszechny; Kraków 1932 (№ 585; Ks. J. Urban, T. J.).

VI. Apostolat; Olomouc (Vol. XXIII, č. 10; p. 348).

36. Реформа богословських студій. (Богословія, том X). Львів 1932. Стор. 97—100.
37. «Ростемо!» (Нива, XXVII; Промова о. Ректора Йосифа Сліпого на святочній інагурації академічного року 1932/33 на

Богословській Академії у Львові, дня 9. X. 1932). Львів 1932.
Стор. 347—351.

38. Греко-католицька Богословська Академія у Львові в другім трьохліттю своєго існування (1932-34). Львів 1935. Стор. 173.
39. Греко-католицька Богословська Академія в третьому трьохліттю своєго існування (1934—37). Друге видання. Львів 1941. Стор. 192.²
40. Десять літ праці Богословської Академії. (Нива, XXXIII; Промова, виголошена на інавгурації Академічного року, дня 9. X. 1938 р.) Львів 1938. Стор. 387—390.

ІІ. ІДЕОЛОГІЧНІ ТВОРИ, ПОДОРОЖІ

41. Шляхом Обнови. Львів 1928. Накладом автора. Стор. 106.

Рец.: І. Дзвони, II; 1932, стор. 41—50 та 105—111 (за ініціялами: В/ячеслав/ З/аїкин/).

42. Паломництво до святої землі. Серія: Аскетична бібліотека Греко-католицької Духовної Академії у Львові, т. VI. Львів 1935. Стор. 200.

Рец.: І. Дзвони, V; 1935, стор. 145—147.

43. Віра і наука. (В місячнику: Дзвони, річник V). Львів 1935. Стор. 125—134 та 199—210. ВІДБИТКА у серії: Бібліотека Дзвонів ч. 12. Львів 1935. Стор. 24.

44. Кембрідж і Оксфорд. (Дзвони, VI). Львів 1936. Стор. 189—197.

45. Подорож по Англії. Серія: Бібліотека Дзвонів ч. 15. Львів 1936. Стор. 128.

Рец.: І. Дзвони, VI; 1936, стор. 500—502 (за ініціялами П/етро/ І/саїв/).

46. Гордощі Архімедового города. (Дзвони, VIII). Львів 1938. Стор. 517—519.

² Перше видання не збереглося на еміграції, і тому не подаємо даних.

III. РЕЦЕНЗІЇ ТА ОГЛЯДИ ТВОРІВ³

47. З новійшої дискусії над Тайною Покаяння. I, 1923. Стор. 75—80 та 150—155.
48. Dr. Martin Grabmann: „Die Idee des Lebens in der Theologie des hl. Thomas von Aquin.“ II, 1924; pp. 65—66.
49. Prof. Dr. Johannes Stufler: „Divi Thomae Aquinatis doctrina de Deo operante.“ II, 1924; pp. 213—217.
50. Dr. Martin Grabmann: „Das Seelenleben des heiligen Thomas von Aquin.“ II, 1924; pp. 335—336.
51. Prälat Dr. M. Grabmann: „Hilfsmittel des Thomasstudiums aus aller Zeit.“ III, 1925; p. 128.
52. Engelbert Krebs: „Die Kirche und das neue Europa.“ III, 1925; pp. 141—143.
53. Dr. Martin Grabmann: „Der göttliche Grund menschlicher Wahrheitserkenntnis nach Augustinus und Thomas von Aquin.“ III, 1925; pp. 242—243.
54. Збірна рецензія трьох книжок:
 - a) „Der Katholizismus als Lösung großer Menschheitsfragen.“ Herausgegeben vom Akademischen Verein „Logos“; Innsbruck-Wien-München.
 - b) „Katholizismus und moderne Politik.“ „Logos.“
 - c) „Der Katholizismus als Kulturfaktor.“ „Logos.“ III, 1925; pp. 339—340.
55. Dr. theolog. Anton Michel: „Humbert und Kerullarios.“ IV, 1926; pp. 369—371.
56. P. Theopil Spáčil S. J.: „Doctrina theologiae Orientis separatis de sacramento baptis- mi.“ V, 1927; pp. 39—40.
57. Prälat Dr. Aem. Schoepfer: „Der heilige Thomas von Aquin als Bahnbrecher der Wissenschaft.“ V, 1927; p. 45.
58. Dr. Josef Lechner: „Die Sakramentenlehre des Richard von Mediavilla.“ V, 1927; pp. 162—164.
59. Rupert Wickl S. J.: „Ein Büchlein vom Heiligen Geiste.“ V, 1927; p. 170.
60. Max Huber S. J.: „Die Nachahmung der Heiligen in Theorie und Praxis.“ V, 1927; pp. 244—245.
61. Leopold Engelhart: „Neue Wege der Seelsorge im Ringen um die Großstadt.“ VI, 1928; pp. 42—44.
62. Anton Worlitschek: „Persönlichkeitspflege.“ VI, 1928; pp. 44—45.
63. Henri Denzinger et Clem. Bannwart S. J.: „Enchiridion symbolorum.“ VII, 1929; p. 117.
64. Ks. Dr. M. Sieniawski: „Zarys dogmatyki katolickiej.“ VIII, 1930; pp. 50—52.
65. J. Müller: „Der heilige Joseph.“ XVI, 1938; p. 54.
66. Dr. Michael Gomes de Castro O. F. M.: „Die Trinitätslehre des hl. Gregor von Nyssa.“ XVII—XX, 1939—42; pp. 214—216.
67. Georg Nikolaus: „Betrachtungen über die göttliche Liturgie.“ XVII—XX, 1939—42; pp. 222—223.
68. Mgr. Igino Cardinale (Chef de Protocole de la Sécrétairerie d'Etat de Sa Sainteté): „Le Saint-Siège et la Diplomatie.“ XXI—XXIV, 1963; pp. 121—126.

³ Всі рецензії з'явилися у «Богословії», і тому при бібліографічних даних цього відділу пропускається називу видання (і місце появи), а дається тільки число тому та рік появи. Звичайно, треба пам'ятати, що остання рецензія (поз. 68) з'явилася у тому томі «Богословії», який вийшов у Римі, тоді як всі попередні (поз. 47—67) були поміщені в томах, які з'явилися у Львові.

IV. РІЗНІ СТАТТІ, ПРОМОВИ, НЕКРОЛОГИ

69. Рудольф Айкен та його погляд на християнство. (Нива, XII). Львів 1916. Стор. 471—477 та 542—549.
70. Св. Єфрем Сирійський — учитель Вселенської Церкви. (Нива, XVI). Львів 1921. Стор. 353—356.
71. Папа Пій XI. (1879—1929). (Богословія, т. VII). Львів 1929. Стор. 205—208.
72. Вступ за підписом «Видавець» до українського перекладу «Наслідування Христа» св. Томи Кемпійського. (В серії видань «Аскетична бібліотека» Греко-католицької Духовної Семінарії. Львів 1930. Видавець: о. д-р Йосиф Сліпий).
73. На унійні теми. (Нива, XXV). Львів 1930. Стор. 81—92.
74. Священича санаторія в Гребенові. (Нива, XXV). Львів 1930. Стор. 321—324.
75. Ювілей генія. (Нива, XXV). Львів 1930. Стор. 410—417.
76. З життя російської еміграції. (Нива, XXVI). Львів 1931. Стор. 176—178.
77. Роман Ковшевич. (Некролог. Богословія, т. X). Львів 1932. Стор. 91—92.
78. Тим, що відійшли від нас. Промова біля церкви Духовної Семінарії на похоронах о. мітр. Александра Лешковича-Бачинського. (Нива, XXVIII). Львів 1933. Стор. 259—263.
79. О. д-р Іван Фіґоль. (Слово о. Ректора д-ра Йосифа Сліпого над могилою. Богословія, т. XI) Львів 1933. Стор. 288—289.
80. Митрополит Йосиф Велямин Рутський і його доба. (Промова виголошена на Академії, 21. III. 1937 р.). Бібліотека Українського Католицького Союзу ч. 3. Львів 1937. Стор. 15.
81. Кардинал Євген Пачеллі — Папа Пій XII. (Богословія, т. XVII). Львів 1939. Стор. I—II.
82. По дволітній перерві. (Богословія, т. XVII—XX). Львів 1939—42. Стор. 91—93.
83. Проповідь з нагоди поминок о. М. Шашкевича на Личаківському цвинтарі (1943). (Календар «Українських Вістей»). Едмонтон 1961. Стор. 35—42.

Повищі праці з'явилися теж накладом Українського Католицького Університету в Римі в роках 1968-1978, під загальною серійною назвою «Твори Кир Йосифа Верховного Архієпископа і Кардинала.» В основному серію опрацював о. проф. д-р Іван Хома в співпраці з іншими науковцями.

БЛАЖЕННИШИЙ ПАТРІЯРХ І КАРДИНАЛ ЙОСИФ СЛІПИЙ НА ПОШТОВИХ ЗНАЧКАХ

Др. Роман Смик

Ділянка української філателії та її велике значення як засіб пропаганди була назагал доволі занедбана. Тільки в останньому чвертьсторіччі українська філателія, особливо релігійної тематики, пробудилася зі сну. Появляється щораз більше видань, вони краще оформлені, набирають щораз більшого пропагандивного значення, особливо цілій ряд пропагандивних блоків, що у багатьох світових мовах голосять світові українську правду.

У персонажах цих видань на першому місці особа Їх Блаженства Патріярха і Кардинала Йосифа Сліпого.

У моєму короткому огляді я постараюся обхопити всі доступні мені видання поштових значків у пошану Їх Блаженства Патріярха Йосифа. Щоби заховати ці видання для будущих дослідників нашої бурхливої теперішності, я задержую титуллютуру такою, якою вона була в часі цих видань. Із за браку місця я мушу обмежитися до доволі короткого опису значків, їхніх виконавців та видавців, з тим, що заінтересовані можуть знайти вичерпні інформації в календарях парафії св. Володимира і Ольги в Чікаго за роки 1970, 1972 і 1973-77 та в філателістичних додатках до «Вісті з Риму» ч I і II (осінь 1977). Деякі значки в тому огляді є взяті з аркушів та блоків, що й відмічу, пр. З аркуші значків видання Степана Кікти мають багато ілюстрованого матеріалу та інформативного змісту в різних світових мовах (гл. «Вісті з Риму» осінь 1977). Деякі репродукції значків технічно слабші. Причиною цього є ясні кольори оригіналів.

Цей короткий огляд подає, до речі, телеграфічним стилем тільки сухі факти видань, тоді, коли за кожним значком криється ціла ідейна історія його видання, намагання утривалити для грядучих поколінь одну зі сторінок відданої участі мирянства в житті своєї Церкви, змагання за належне місце в кругі Церков, належне і формальне завершення нашої Помісної УКЦеркви Патріярхатом, а передусім свідчення про віддання українського Божого Люду своєму Голові—Патріярхові Йосифові.

У грудні 1949 вийшов заходами Української Кат. Акції «Харітас» при Апост. Візитатурі для гр. кат. в Німеччині пропам'ятний бльок значків для вшанування Св. Року 1950. Тематика: високі достойники Кат. Церкви, що зазнали переслідування від комуністичного режиму—Архисп. Степінац, Митроп. ІІ. Сліпий, Митроп. А. Шептицький, Карл. Міндсенті. Рисунок мистця Михайла Дмитренка.

Підпільна Пошта України. В рамках серії значків із портретами Владик Українських Церков, що терпіли переслідування від комуністичного режиму, появився I.IX.52 аркуш 6 значків: Слуги Божого Митр. А. Шептицького, Митр. Й. Сліпого, Єп. Т. Ромжі та православних Митр. В. Липківського і М. Борецького та Архисп. Ю. Жевченка. Оформлення Л. Рихтицького.

Значок, що появився з нагоди 75-ліття народження і 50-ліття священослужіння Верх. Архисп. і Кард. Йосифа заходами Степана Кікти під фірмою «Ярославщина та країни Засяння» для пізнішого вручення Їх Блаженству. Значок із бльєка (гляди «Вісті з Риму», осінь 1977). Мистецьке оформлення мистця Василя Дорошенка.

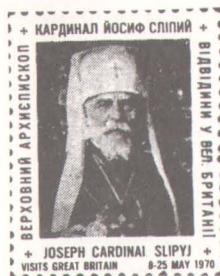
Значок із 6-ти кольорової серії появився заходом Комітету Оборони Обряду і Традицій УКІЦ у Торонто з нагоди перших відвідин Їх Блаженства Кард. Йосифа у вільному світі в червні 1968. Торонто вже тоді вжило титулатуру «Києво-Галицький Патріярхат.» Мистець М. Бідняк.

Вітай Патріярше! Миряни Чікага вітали свого Патріярха в дніх 26-29. УП. 1968 спеціально виданими бльоками значків (2 арукші—18 значків кожний). Видання Ко. Оборони Традицій УКЦ в Чікаго, артистичне виконання Л. Рихтицького. Значки були незвично популярні з огляду на їх гарне мистецьке оформлення та вияв задушевного бажання Божого Люду вітати між собою свого Патріярха.

Двомовний значок аргентинської пошти з нагоди відвідин Патріярха Йосифа в Аргентині. Значок на основі портрету Їх Блаженства Бориса Крюкова появився заходами М. Самоверського в Буенос Айрес. Осібно містило офіц. поштовий штемпель аргентинської пошти для вшанування почесного гостя Ісповідника Йосифа аргентинським урядом.

В травні 1970 Блаж. Патріярх Йосиф відвідав своє стадо в Англії. Заходами церк. проводу та українських гром. орг. Великобританії появився темносиній значок: Верховний Архиєпископ Кардинал Йосиф Сліпій—Відвідини у Вел. Британії та Joseph Cardinal Slipyj visits Great Britain 8-25 May 1970.

Один із поштових значків з пропам'ятного бльока Посвячення Собору св. Володимира і Ольги в Чікаго Патріярхом Йосифом 20.У.73.

Справа: передруковане видання «Входу в Храм 14.X.73.» Виконання Л. Рихтицького, видання Парафії св. Володимира і Ольги в Чікаго. (Гл. «Вісті з Риму» ст. VI. осінь 1978).

**ЗОЛОТОВЕРХИЙ СОВОР СВЯТОЇ СОФІЇ У ВІЧНУМІСТІ РИМІ.
УКРАЇНСЬКИЙ ПАНТЕОН.**

Пам'ятник доби величного ісходу на скінчальнину у розсіяння, титанічного ісповідництва за віру і національність.

Il TEMPIO UCRAINO di S. SOFIA nella CITTÀ ETERNA è stato eretto negli anni 1967-9 dall'Arcivescovo Maggiore CARD. GIUSEPPE SLIPYJ, Metropolita di Kiev-Halyc, Confessore della fede.

Architetto: L. Di Stefano; pittore: S. Hordynskyj; mosaici: M. Monticelli; marmi: U. Mazzei; costruzione: Ditta Mazzi.

Ricordo della Consacrazione 27. 9. 1969.

St. SOPHIA UKRAINIAN Cath. SOBOR (Cathedral) in ROME, Italy, built 1967-9 by the Archbishop Major JOSYF CARDINAL SLIPYJ, True Defender of the Faith, Metropolitan of Kyiv and Halych; founder of St. Clement the Pope Ukrainian Cath. University in Rome. — Ukrainian Pantheon.

Der UKRAINISCHE DOM der hl. SOPHIA in ROM, Italien, erbaut 1967-9 durch Gross-Erzbischof, Metropolit von Kyliw und Halitsch, Bekenner des hl. Glaubens, JOSEPH KARDINAL SLIPYJ. — Zum Andenken von der Weihung am 27. September 1969.

Божа Премудрість
С. Гординський, 1969

Glaubens,

JOSEPH KARDINAL SLIPYJ.

Tempio: artista Volodymyr Kaplun, Buenos Aires, Argentina.
Casinale: artista Basilio Dorvacsenko, Filadelfia, Stati Uniti.

Via di Bucceca 478 - - 00166 ROMA, Italia
Souvenir from the consecration September 27, 1969

La CATHÉDRALE UKRAINIENNE de Ste-SOPHIE à ROME, Italie, édifiée en 1967-9 par Son Eminence l'Archevêque Primat, le CARDINAL JOSEPH SLIPYJ, Métropolite de Kiev et de Halyltch, Gardien et Ministre de la Foi. En souvenir de la bénédiction de la Cathédrale le 27. 9. 1969.

CATEDRAL UCRANIA de Santa SOFIA en ROMA, Italia, construida en los años 1967-9 por iniciativa de Su Eminencia el CARDENAL JOSYF SLIPYJ, Arzobispo Mayor-Primado de Ucrania, Metropolita de Kyiv y Halych, intrépido defensor de la fe. Recuerdo de la consagración 27. 9. 1969.

SANTUARIO UCRANO - católico da SABEDORIA DIVINA em ROMA, Italia, construído em 1967 pelo Arcebispo Maior e CARDEAL JOSÉ SLIPYJ, Metropolita de Kéiv e Halytch, Confessor da Fé. — Lembrança da consagração 27. 9. 1969.

Пам'ятка з посвячення Собору, довершено 27. 9. 1969 його фундатором київсько-галицьким Митрополитом і Верховним Архієпископом Юрія Катол. Церкви Владемирійським Кардиналом Йосифом Сліпім, Ісповідником віри, оточеним всього Єпископату, Чинів, Духовенства і паломників з діаспори. Рисунки мистців: Володимира Каплуня (Буенос Айрес) і Василя Дорошенка (Філадельфія).

Нью-Йорк — Рим, 27 вересня 1969. — Першоднівна у Ватикані.

Видання Товариства за Патріархальний Устрій Української Католицької Церкви у ЗСА.

Publ. by the Society for the Promotion of the Patriarchal System in the Ukrainian Catholic Church.
P. O. Box 599, NEW YORK, N. Y., 10003 — U.S.A. Printed in Cleveland, Ohio — U.S.A.

Пропам'ятний аркуш з нагоди посвячення Собору Святої Софії в Римі 27.IX.69 під фірмою Т-ва за Патр. Устрій УКЦ. видав Степан Кікта. Описи в італійській, англійській, німецькій, французькій, еспанській, португальській та українській мовах. В лівому куті мозаїка Божої Премудрості/Святослава Гординського.

With Pope John XXIII in the Apostolic Palace on February 10, 1963

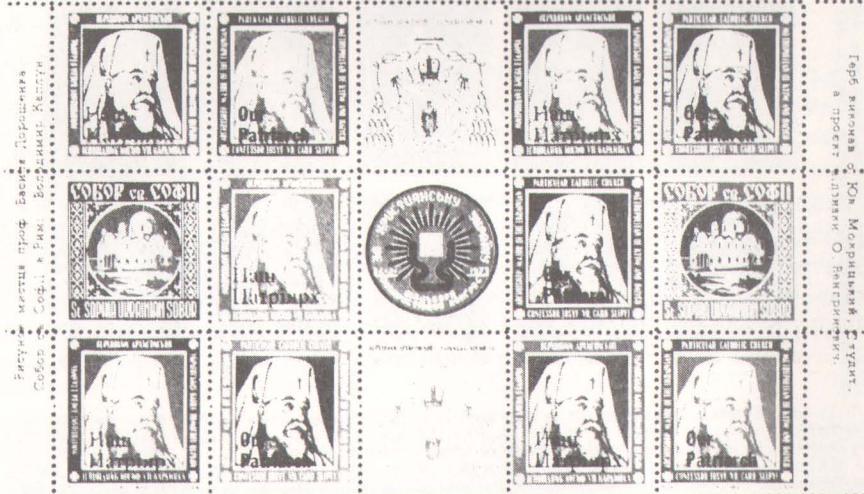
єпископом УКЦ і Головою І Синоду.

To commemorate of the 10th anniversary of the canonization of the saintly pontiff of the late Pope John XXIII and Norman Cousins of the U.S.A.

Р.Б. 1975

ВІТАЙ ПАТРІЯРІЕ!

1975 Р.Б.

FIRST UKRAINIAN PATRIARCH - HOLY YEAR 1975

Папік Рим-Мельбурн-Філадельфія, 9. лютого 1973

У пам'ять 10-ї річниці заснування ОУНП

В діяльності заснованої з богоугодної волі на Сибіру та вивезеної до Риму

Цією поштовою маркою відзначається 10-та річниця заснування ОУНП

1963 1973

Декада очищення, відновлення та динамічних змагань Михаїла

І УКРАЇНСЬКИХ МИРІН та самовизнань синіх Помісності Патріархат

Святого Володимира та святої Софії Успенської

Published by the Society for the Promotion of the Patriarchal System in the Ukrainian Catholic Particular Church,

head-quarter for the U.S.A. P.O. Box 11912 Philadelphia Pa 19141

Printed in Cleveland Ohio U.S.A.

Видання Т-ва за Патріархальний Устрій Помісної УКЦ заходами Степан Кікти в 10-ліття звільнення з каторги Ісповідника Віри (1963-73) та Євх. Конгресу в Австралії. На незужитих аркушах того видання надруковано заходами реф. Патр. Фонду Парафії св. Володимира і Ольги в Чікаго чорною барвою «Наш Патріярх» на українських значках та «Our Patriarch» на англомовних. Додано теж надрук на самих аркушах «Вітай Патріярше» та «First Ukrainian Patriarch—Holy Year 1975.»

ПАТРІЯРХ ЙОСИФ

PATRIARCH JOSYF

ПАТРІЯРХ

ЙОСИФ

Голова

Помісної

Української

Католицької

Церкви

ІСПОВІДНИК

КАРДИНАЛ

ІСЛОВА

ПОМІСНОЇ

УКРАЇНСЬКОЇ

КАТОЛІЦЬКОЇ

ЦЕРКВІ

ІСПОВІДНИК

КАРДИНАЛ

ІСЛОВА

ПОМІСНОЇ

УКРАЇНСЬКОЇ

КАТОЛІЦЬКОЇ

ЦЕРКВІ

ІСПОВІДНИК

КАРДИНАЛ

CARDINAL,

CONFESSOR

OF THE

UKRAINIAN

CATHOLIC

CHURCH

ПАТРІЯРХ

Помісної Української Католицької Церкви
Кардинал Й О С І Ф . Ісповідник Віри

Patriarch of the Particular Ukrainian Catholic Church
Josyf Cardinal Slipyj, Confessor of the Faith

Patriarch de l'Eglise Ukrainienne Catholique Particulière,
le Cardinal Josyf Slipyj, Confesseur de la foi

Patriarca della Chiesa Ucraina Cattolica Particolare,

Josyf Cardinale Slipyj, il Confessore della Fede

Patriarch der Ukrainischen Katholischen Partikularkirche,

Josyf Kardinal Slipyj, Bekannter

CONFESSOR - CARDINAL

ПАТРІЯРХ

ЙОСИФ

ГОЛОВА

ПОМІСНОЇ

УКРАЇНСЬКОЇ

КАТОЛІЦЬКОЇ

ЦЕРКВІ

ІСПОВІДНИК

КАРДИНАЛ

ІСЛОВА

ПОМІСНОЇ

УКРАЇНСЬКОЇ

КАТОЛІЦЬКОЇ

ЦЕРКВІ

ІСПОВІДНИК

КАРДИНАЛ

PATRIARCH

JOSYF

CARDINAL

CONFESSOR

OF THE

UKRAINIAN

CATHOLIC

CHURCH

ПАТРІЯРХ

ЙОСИФ

ГОЛОВА

ПОМІСНОЇ

УКРАЇНСЬКОЇ

КАТОЛІЦЬКОЇ

ЦЕРКВІ

ІСПОВІДНИК

КАРДИНАЛ

PATRIARCH

JOSYF

CARDINAL

CONFESSOR

OF THE

UKRAINIAN

CATHOLIC

CHURCH

Church in Catacombs in the Ukraine

Buenos Aires - Chicago - Curitiba - Edmonton - Krizevci - London
Philadelphia - Priashiv - Rome - Saskatoon - Stamford - Toronto

Melbourne - Munich - Paris
Vancouver - Winnipeg

Published by the Ukrainian Patriarchal World Federation

Designed by R. M. Zavadovych

Printed in the USA 1976

Пропам'ятний аркуш для відзначення історичної події, коли Блаженніший Верховний Архиєпископ і Кардинал Йосиф Сліпий у святому Році 1975 приняв титул Патріярха Помісної УКЦ. Трикольорове видання з 17 значків та поясненнями в 5 мовах. Виконав Р. Завадович. Видання УПСО заходами Д-ра Романа Сміка.

**Офіційні державні Поштові штемплі
в пошану Патріярха Йосифа**

Містимо ряд поштових державних штемплів з країн, що вітали в себе нашого Ісповідника. З того приводу українські організації видавали свої пропам'ятні коверти, поштівки та значки, що причинилося до звеличення та утривалення для грядучих поколінь тих історичних візитаций свого стада своїм Архіпастирем.

VISITA DEL CARDENAL
SLIPYJ

7 - SETIEMBRE - 1968

Західня Німеччина вшанувала відвідини нашого Ісповідника спец. поштовим штемплем виданим заходами Краєвого Представництва Української Еміграції, що теж видала спеціальні коверти та поштівки.

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ

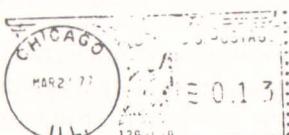
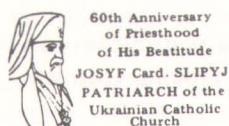
Поштовий штемпель Аргентини, що вітала нашого Ісповідника з усіми почестями офіційного державного гостя. Спец. штемпель відбивано в тому дні на поштових посилках і на спец. ковертах та значках, що появилися заходом М. Самоверського.

Двомовний спец. штемпель австрійської пошти для вшанування посвячення Собору Святої Софії в Римі. Уживано його для висилки різдвяних побажань Союзу Українських Філателістів Австрії (СУФА) 1969 р.

Австрія вітала Голову нашої Церкви в Відні 1.10.70, що й відзначено спец. поштовим двомовним штемплем та осібно спец. поштівкою, що появилася заходами СУФА.

Для вшанування 60-ліття священослужіння Йосифа парафія св. Володимира і Ольги в Чікаго подбала про спеціальний поштовий

метер американської пошти.

**10-ЛІТТЯ СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ
ФІЛАТЕЛІСТІВ АВСТРІЇ**
10 JAHRE UKRAINISCHER BSV IN ÖSTERREICH

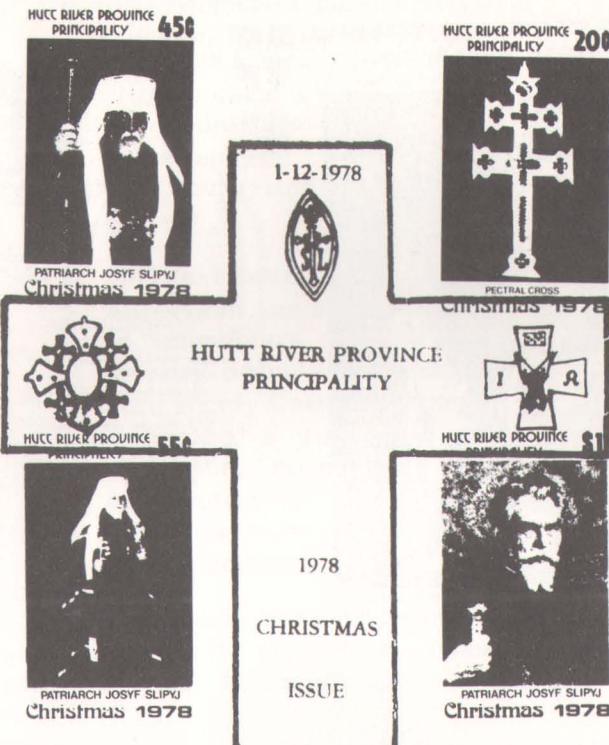
KARDINAL DR. JOSYF SLIPYJ, PATRIARCH DER UKRAINER,
EHRENPRÄSIDENT DES UKRAINISCHEN BSV IN ÖSTERREICH
на фото арх. доцент Саломія Гнатюк Українська
Патріарх. Президент "Союзу Укр. філ. Австрії"

Для відзначення 85-ліття народин Патріярха і Кардинала Йосифа та 10-ліття існування Союзу Українських Філателістів Австрії (СУФА) відбулися в Відні кількаденні урочистості-концерт, міжнародня виставка філателії та документація мартирології Української Церкви. Виставку відвідало 8 тисяч гостей, а крім цього відбито понад 40 тисяч спец. поштових штемплів у пошану Патріярха і Кардинала Йосифа для збирачів.

Появився теж дуже гарно оформленний двомовний «Альманах СУФА» присвячений Патріярхові Йосифові, що на 160 сторінках описує історію української віденської громади, її церковне та національне життя, широко спиняється над пропагандивними виданнями СУФА та крім цього містить ряд статей ширшого характеру, як «Йосиф Сліпий»—найбільше визначна особа, в сучасному українському житті», «Ікона», «Українські дерев'яні церкви», «Українські різдвяні звичаї» і т.п.

Звертаємо увагу на належну й повну титулатуру особи нашого Ісповідника—Патріярх і Кардинал. Ми повинні бути вдячні СУФА за довголітню працю над ширенням української правди між чужинцями.

Містимо першоднівку різдвяних поштових значків на пошану Блаженнішого Патріярха Йосифа, що їх випустило самостійне князівство—провінція Гат Ривер (Hutt River Province Principality) у Зах. Австралії.

Князівство Гат Ривер видало цю серію значків, як признання за велику та незвичайну силу християнського духа, що її виказав Патріярх Йосиф під час своєї каторги та після звільнення в Римі в обороні дійсного християнства. Це є історичне видання, бо знайшлися в далекій Австралії шляхетні люди, що влучно зуміли підхопити значення особи Патріярха Йосифа, як справжнього незламного воїна—борця за право визнавати християнську віру. Саме в різдвяний час визнали Його маяком правдивого християнства, що борикається в хвилях розбурханого й замряченого тогочасного світу.

В цьому огляді я обмежився тільки до опису поштових значків та крім цього існує велике число інших пропагандистських видань в пошану Іх Блаженства Патріярха Йосифа.

МАЄМО ГІДНОГО НАСЛІДНИКА ВЕЛИКОГО МИТРОПОЛИТА (Спомин)

М. Гор

Львівська зима кінця 1939 року була, як кожна інша передтим. Вона нічим не різнилася в природі, але в суспільно політичному житті українського народу Західних Земель вона відмічувала новий шлях, шлях брутального чобота, «старшого брата» який взяв землі під «опіку» та воз’єднання з СССР, з днем 17 вересня того ж року.

Цілість життя західно-українських земель стала в тому часі тратити рапідно свої традиційні форми. Не стало Матірного Товариства «Просвіти», зліквідовано Наукове Товариство Тараса Шевченка, Ревізійний Союз, Народну Торгівлю, Рідну Школу, Сільський Господар, перестали існувати молодечі організації, включно зі Студентською Громадою, почалось переслідування та масові арешти політичних діячів, вся дотого часна преса не одержала дозволу на дальшу появу, а деякі редактори були заарештовані. Одним словом, наступив безоглядний розвал всого суспільного життя. На місця його «старший брат» став насаджувати чуже неорганічне, яке віяло холодом півночі.

Серед румовищ культурних надбань численних поколінь неначе маяком стояла Українська Католицька Церква на чолі з Великим Митрополитом Андреєм. Вона уважалась мені і таким, як я, неначе останнім бастіоном серед цих страшних румовищ. Для багатьох вона, ця Церква зі св. Юром на чолі, була одночасно надією на краще. Тому ті, які не затрачували цієї надії, спрямомували єюди свій зір.

Не було тайною того часу, що українська національна, спільнота турбувалась цим бастіоном надії і віри, а зокрема здоров'ям Керманича цього ще нескореного Албіну. Слуга Божий Андрей був в тому часі літньою людиною, а й більшість ієрархійних співробітників були близькі його віку.

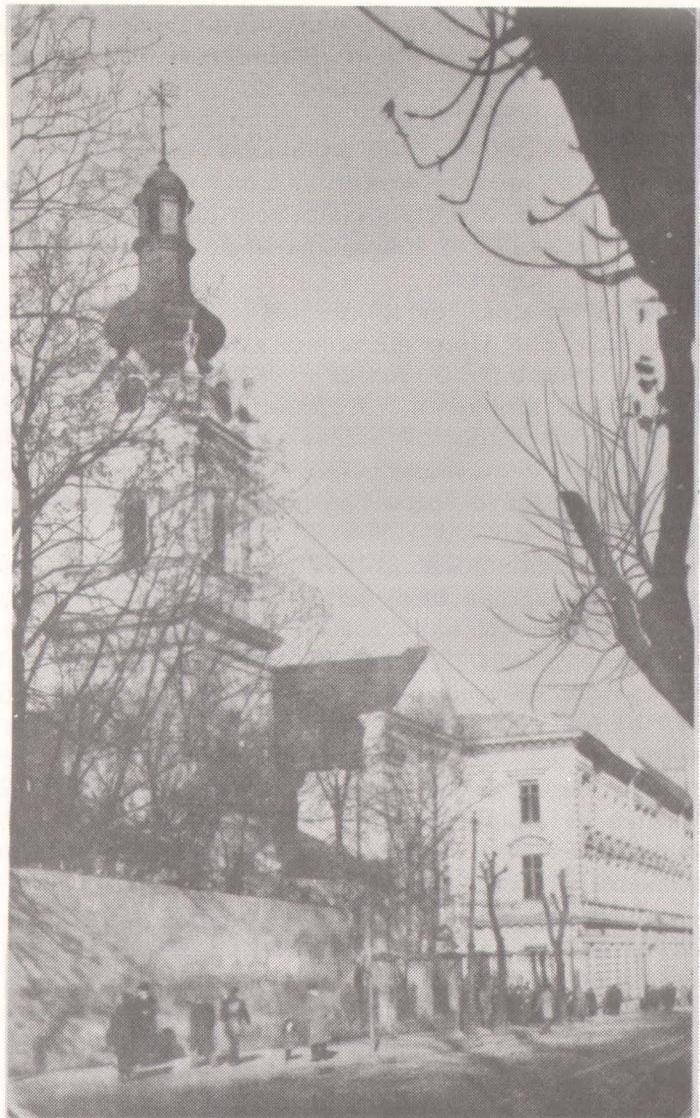
Студенти Львівського університету ім. Івана Франка часто в тому часі заходили на богослужіння до св. Юра а їхні молитовні зустрічі були доброю нагодою опіля до релігійних, політичних і неполітичних дискусій та мірувань. Перед вели тут колишні теологи Львівської Духовної Академії. В більшості були це несвячені абсолвенти, яких доля заставила не рекваліфіковуватись чи перекинутись на інші факультети. Серед цих студентів «ветеранів» не лишались позаду правники, які покінчивши четвертий рік студій, були змушені поповнити своє знання світським правом, сталінською конституцією а

передовсім теорією марксизму і ленінізму. До цих ветеранських студентських рядів долучувався поважний нарібок молодого студенства так, що Львівський університет був заповнений по береги молоддю. До низки давніх студентських гуртожитків долучились забудування Духової Академії та так званої Малої Семінарії, в мурах яких найкраще почувались колишні теологи, які прожили в них не один рік.

Тихий перед вів, а радше приміром для багатьох в цьому гуртожитку був Івась Пеца, який закінчивши теологію в тому ж році, продовжав студії на філософському факультеті. Друзі, які знали його ще з гімназії «Рідної Школи» ім. Тараса Шевченка в Городенці, оповідали про його солідність в науці. Був він з покликання теологом, а на викладах філософії завдавав клопоту викладачам своїми запитами та дискусією. Всі його шанували а ті, які знали його близче, любили та убожали. Він часто відвідував ранні богослуження в св. Юра і то навіть тоді, коли інші знаходили причини на свою неприсутність там же.

Склалось так, що одного дня після богослуження нашого Івася не було на викладах. Ми, близькі його друзі були стурбовані його відсутністю. Стурбовання наші були оправдані, бо кожного дня приходили вісті про постійні арешти серед студентів, про засідки НКВД (КГБ) в домах студентів чи гуртожитках, де виарештовувано всіх тих, які там появлялися впродовж кількох днів. Нам було також відомим, що увесь український політичний національний провід був вже за арештований, як також арештовано культурних діячів з ясним національним профілем. Коли отже наш Івась не прибув на обід, ми в більшості були переконані, що він попав в сіті НКВД.

Яке було наше здивування, коли ми вернувшись з викладів (а відвідування їх було примусове), застали в залі нашого «пропавшого друга.» Дехто припускав, що він був арештований, але НКВД випустило його на дальнє слідкування. Однак Івась не виказував жодного стурбування. Навпаки він був веселий і неначе радів чимсь, про що ми не знали. Його друзі, з ним було нас п'ять, мучили його своїми допитами а він довго відбивався жартома. Брешті на низку докорів та серіозних запитів наш незабутній Івась відізвався поважним тоном: «Скажу вам, де я був сьогодні, але заприсягніть мені що нікому не скажите». «Звичайно, що ні», відповіли ми неначе хором. «Отже сьогодні, продовжав він, в Свято Непорочного Зачаття, в дні 22 грудня 1939 року сталась подія, яку історія наша запише як одну з великих. Митрополит Андрей висвятив свого наслідника. Ним став наш ректор о. митрат Йосиф Сліпий. Я певний, що тепер

Церква св. Духа, т. зв. «Семінарицька», а даліше будинок Греко-католицької Духовної Семінарії, переміненої за ректорату о. проф. д-ра І. Сліпого в Українську Богословську Академію. Повищі будови пов'язані теж зі життям Великого Маркіяна. В церкві св. Духа була вмурована ліворуч дверей в дні 6 листопада 1911 р. пропам'ятна таблиця з нагоди 100-річчя від дня народження Маркіяна з таким написом: «Усім храмі молився за відродження Руського Народу Маркіян Шашкевич.» Церкву цю знишили німецькі бомби в 1939 р.

ми маємо гідного наслідника Великого Митрополита.» Останні слова Івась висловив з якимсь незвичним переконанням та твердою певністю.

Ми всі з радошців неначе заніміли на початку, а опісля засипали звістуна доброї вістки низкою додаткових питань. Того вечора наші дружні розмови кружляли довкола цього, що сталося в тому дні на горі святого Юра. Наші розмови велись півголосом, бо вістей на можна було поширювати, бо це було недоцільним та некорисним для справи.

У виміні думок сягнули ми теж в безпросвітні Шашкевичівські дні. Перекидувались думками про відродження українського народу в Західній Україні, яке прямувало Маркіяновими шляхами. Згадали затяжну боротьбу з польонофільством, москвофільством і царославієм, а найдовше зупинились на тогочасному шляху Рідної Церкви, коли то свячення митрополита треба тримати в строгій тайні, щоб не попасті в сіти НКВД.

Ця подія вкарбувалась в пам'ять нас усіх, хоча не всі донесли її до наших днів. Перший, який забрав цю таємницю зі собою—це достовірний свідок цієї події, Івась Пеца, який пропав без вістки в другий рік панування «старшого брата.» Як виявилось пізніше, його безжалісно замордовано в підвалах в'язниці Лонцького у Львові. Вслід за ним пішов його молодший друг й односельчанин на все відданий Василь Грималюк, студент політичної економії та торговельних наук. Богдан Беднарський, званий «Бед'єм», надійний поет і письменник, помер наслідком туберкульози легенів. Тільки один ще залишився в живих на Рідних Землях, але доля його невідома.

Хай цих кілька рядків цього спомину будуть грудкою землі тим, які відійшли з нашої «п'ятки», а зокрема хай спочинуть на могилі звістуна доброї новини про Гідного Наслідника Слуги Божого Андрея, якому сьогодні покляняється українська спільнота у вільному світі вільно, а в Україні катакомбо. З перспективи 40-річчя можемо сказати, що маємо на владичому престолі св. Юра теж Великого Митрополита—Патріярха, а одночасно відданого Ісповідника Віри та Ісповідника української історичної Правди.

*Бубльмо зорганізованими поширюванні Шашкевичівських ібей.
Організуймо членство Інституту—Заповідника Маркіяна
Шашкевича.*

В АНАЛОГІЇ ДО ШАШКЕВИЧІВСЬКОЇ ДОБИ—ДЕШО З ДУМОК

ОЛЕСЬ БЕРДНИК

Олесь Бердник, український в'язень ССРР, написав твір «Свята Україна», якого копія продісталася на захід. Понице містимо думки цього вдумливого письменника, які своїм змістом перекликаються з тривожними днями Шашкевичівської доби.—
Редакція.

Безнадійність і сум, духовний занепад—така перспектива грядущого.

Все радше чується рідне слово по радіо і в телебаченні. Актори в українських театрах розмовляють рідною мовою лише на сцені, так би мовити, з службовою метою,—а, виходячи за сцену, переключаються на звичну їм—міжнаціональну мову. Те ж саме в українських школах: діти в перерві між уроками розмовляють нерідною мовою, а це означає, що в їхніх сім'ях не звучить рідна мова, а відтак не передається казка, пісня, традиція, історична спадкоємність.

На вулицях міст і містечок рідна мова—рідкісне явище, релікат, анахронізм. Її звучання розцінюється як дисонанс, як дикунство, як невихованість.

При такій історичній реальності ембріони юних душ, які вливаються до народного потоку буття, не мають можливості відтворити повноцінний духовний образ Сина—Дочки Матері—України, який вона омріювала впродовж віків.

Демонічна реальність хоче спрямувати нашу свідомість на зовнішнє, плинне, ілюзорне, щоб переконати нас в необов'язковості рідного, народного, історично-традиційного, а отже—кинути в хвилі небуття і забуття. Але ж ця небезпека лише для слабких і несвідомих душ! Невже так важко збегнути, що твердиня Матері-України не в плинній псевдореальності, а в духові її Синів та Дочок?...

Пробудившись від дрімоти, котрою ми були сповиті, я збегнув, що нічого не втрачено, не загублено, не зруйновано! Те, що втрачено—не наше, те, що загублено—не суттєве, те, що зруйновано—тлінне, ілюзорне, бо вічненерушиме.

Якщо Україна живе у моєму серці, у серці дітей моїх друзів моїх—вона Жива! Хай довкола вирує ураган хули і зневіри, деградації і сумнівів—а в Твердині Серця Мати-Україна обнімає благовісними руками, нашіптуючи прадавню Тайну Буття...

Слуги Темряви знають, що досягти своїх цілей руйнування, визискування та панування вони можуть лише тоді, коли

замінить природне—штучним, духовне—функціональним, рідне—чужим.

Хто зречеться Рідної Матері—той уже не буде сином жадної матері. Він стає **зрадником**—навіки, на всі епохи і світи.

Саме тому двадцятий вік—**вік вирішальної битви світла й темряви-вирішує проблему націй...**»

«Воскресіння Слова, містерія»

«Слово—Дитя Великого Мовчання—заблукало на манівцях людської псевдоісторії.

Туман нерозуміння оповив свідомість людей, бо правдива суть Слова затъмарена брехнею й відносністю. А затъмарене Слово жити не може в світі облуди й ганьби: воно задихається і вмирає на хресті щоденного рабства, у темниці безпросвітності.

Зруйнувати домовину Слова, повернути Боже Дитя Людині, воскресити в Слові безцінну вартість Материнської Першосуті—мета і обов'язок кожного творчого духу, котрий відчуває подих Мовчання.

Слово—диво Всеєсвіту.

Його появу жадають пояснити хитромудрими науковими теоріями, начіплюють на Слово безліч одежин різних епох і народів, як доки воно забуває про своє прешородство і стає кріпаком того чи іншого мовного насильника.

Слово—не раб потреби, не дитя необхідності, а Принц Всеєсвіту, сокровенне серце Вічного Буття Коріневі, слова в будь-якій мові не просто стихійне, волюнтарне поєднання звуків, в природне Звучання тої Першооснови, котра стоїть за явищем, річчю, істотою, суттю. Видозміна слів у різних народів—лише різне забарвлення того ж таки вияву завдяки переломленню в розмаїтих шкельцях прагнень і психік...

Треба не лише зберегти мову, а й злагнути її первісне призначення. Нині ми читаємо книгу і з допомогою слів хочемо зрозуміти, що нам каже автор. Це **жахливе непорозуміння**. Треба щоб не за словом була думка автора, а в слові, щоб саме слово говорило.

Кров цебенить, струменить в порожнечу, в смердючу канаву сусти і марноти, і душа Людини задихається від недостачі живлючого повітря Правди, котра є суттю Буття.

Мова ще не вмерла. Вона ще зберегла в надрах словесного мотлоху іскри **прадавніх вогнів.**»

Читайте і поширюйте збірник «Шашкевичіяну».

ПОПЕРЕДНИК НОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Одним з останніх творів дуже багатої так званої української шкільної драми було «Воскресеніє мертвих», вистава якої відбулася в 1747 році. Автором цієї найкращої тогочасної української драми-мораліте був викладач Києво-Могилянської Академії, а від 1751 року її ректор Георгій Кониський. 20 листопада 1976 минуло 260 років з дня народження цієї людини, що лишила помітний слід в історії розвитку українського письменства.

Все своє життя Г. Кониський провів в колах людей, що зараховувалися тоді до суспільної верхівки. Народився в Ніжині в сім'ї бургомістра, потім перебував серед духовенства та вчених, а від року 1755 був архиєпископом білоруським.

Три виразно позначені періоди в його житті помітні також в творчій спадщині цього діяча і письменника. І так до того, як призначено Кониського викладачем, присвячував він чимало часу віршованому слову, спробам в тогочасній своєрідній драматургії. Десять років його перебування (1747-1755) в Київській академії принесло українській літературі та науці найцінніші надбання Кониського. Тоді завершив він «Воскресеніє мертвих», тоді багато уваги присвятив поетиці не тільки українських творів, наслідком чого став курс поетики «Правила поетичного мистецтва.» У Білорусії архиєпископ з України прославився передовсім як автор проповідей, насичених часто гострими полемічними тонами. Проповіді ці, подібно як ораторська спадщина М. Максимовича, П. Величко-ського, І. Фальковського, Л. Бараповича, Ф. Прокоповича чи І. Галятовського, є невід'ємною вартісною часткою літературного доробку українців.

У творчому житті Георгія Кониського є також кілька не з'ясованих досі дослідниками сумнівних моментів. Так, наприклад, досі не встановлено, чи насправді був він автором одного з найкращих творів художньої історичної прози не тільки Слов'янщини—«Історії Русів.» Викликає також сумніви П'ять інтермедій до найкращого драматичного твору Кониського. Відомо однак, що він як автор пародії «Священникам, священства лишаємім», міг також написати згадані «Ігралища.» Дослідження цих питань ускладнюються, між іншим, фактом, що багато тогочасних творів, зокрема тих, які писалися в Київській академії, мобілізували цілі групи людей.

Георгій Кониський як драматург завершував певний стан розвитку старовинної української драми, що виникла ще в ча-

си Київського князівства і була оригінальним сплавом глибоко релігійного вчення та світської думки, яку в театралізованих формах почали ширити ще в давнину мандрівники-скоморохи, кажучи точніше, київський вчений внес в літературу вершинний зразок драми-мораліте, що була однією з найрацических і водночас останніх в українській шкільній драмі. Обидві ці форми були дуже популярні і в західноєвропейських літературах. Драми мораліте в алегоричних образах показували добре і зло вчинки людини і мали моралізаторське спрямування. Їх складовою частиною були комічні сцени, що представлялися між окремими актами (на Україні вони поширилися під назвою інтермедій.) Форма ця розвинулась особливо в школах і мала значний вплив на вдосконалювання ораторських і літературних здібностей учнів. За схемою, образами чи символами українська шкільна драма була подібна до західноєвропейської. Однак в XVI-XVIII століттях, коли вона тут найбільш розвинулась, українські творці насищували її змістом, що великою мірою викликаний був умовами життя народу, до якого ці люди належали.

«Воскресеніє мертвих»— класичний приклад такого українського твору. Складається він з прологу (тут автор виявляє виховну мету своєї драми та частково свій погляд на її поетику), п'яти актів і епілогу. В центрі уваги письменника— історія життя кривдженої людини, яку після земних терпінь чекає вічне небо. Цей суто моралізаторський релігійний зміст насищений чималою кількістю тогочасних життєвих реалій, тонами критичного ставлення до наявної громадської несправедливості та картинами побуту козацтва, царського правительства і простого народу. Значно збагачують цей громадський зміст і становлять нині вартість своєрідних документів доби інтермедії, яких в цьому творі— п'ять.

Соціальні мотиви вривалися і в інші поетичні твори Г. Кониського. Можна знайти їх в байках, і в загадуваній вже пародії, і в окремих піснях. Варто при нагоді згадати, що свій істотний вклад внес цей творець і в капітальну антологію духовної пісні «Богогласник», який І. франко назвав «одиноким важним здобутком унітським на полі нашої літератури до часів Шашкевича.» Звичайно, він використовувався і православною церквою, сердечним глашатаем законів якої був сам Кониський.

Коли йдеться про питання, яке завжди дуже цікавить прихильників української літератури,— якою була мова творів Г. Кониського,— то воно досить складне. Отже в класичних йо-

го надбаннях переважають північноукраїнські діялекти форми (чимало тут також церковнослов'янізмів і білорутинізмів). Formи ці протягом якогось часу значно утруднювали розвиток літературної мови. Однак в його проповідях, а передовсім в інтермедіях, переважає мова народна, зачерпнута з київсько-полтавських говірок. Отже та, яка увійшла в словник 1. Котляревського.

Значну роль Г. Кониського в розвитку української літератури і взагалі культури—безперечна. Зараховується він до ряду тих діячів і творців, що в складний для українського народу історичний період зуміли не тільки підтримувати, продовжувати поступ у розвитку української культури, але й своєю освіченістю, громадською активністю внесли помітний вклад у мистецькі, літературні скарбниці інших—сусідніх народів. Він з ряду тих діячів Київської академії, які в XVII ст. організували майже все духовне шкільництво в Росії, впливали на розвиток у ній освіти. Саме в той час, як відомо, українці вирішально вплинули також на розвиток російської літератури, науки, книгодрукування чи музики. І при цьому ще одне, що в цей скрутний період мало істотне значення: Георгій Кониський, напевно, не зараховувався до тих вихованців українського народу, які «здавен-давна любили бігати на службу чужим богам—як писав І. Франко—і в погорді до власного народу і його питомого духовного розвою не раз випереджували чужинців.» Свою безсумнівно цінну літературну та наукову спадщину Георгій Кониський віддав на самперед на благо української культури, яка особливо в тодішній час такого доробку потребувала. (рг)

ПЕРЕВИБРАНО КУРАТОРІЮ ІНСТИТУТУ —ЗАПОВІДНИКА МАРКІЯНА ШАШКЕВИЧА

В дні 28 травня 1979 р. відбулися загальні збори Інституту—Заповідника Маркіяна Шашкевича, на яких вибрано кураторію в такому складі:

Д-р Михайло Марунчак, голова, ред. Анатоль Курдидик і Мирослав Співак, заступники, мгр. Василь Матвій, секретар, Володимир Божик, фінансовий, Оленка Негрич, бібліотекар і архівар, члени кураторії: маestro Роман Коваль та інж. Віктор Денека. Контрольна комісія: Андрій Господин, о. д-р Олександер Баран, проф. Ярослав Розумний. Адміністратори «Шашкевичіяни»: Мирослав Співак та Степан Рогатинський.

Загальні збори відбулися в залі Товариства «Рідна Школа» ім. Маркіяна Шашкевича. Зборами провадила президія; Проф. Ярослав Розумний, голова, мгр. Василь Матвій, секретар.

БІБЛІОГРАФІЯ МАРКІЯНА ШАШКЕВИЧА

подав А. Курдилик

(Сьоме продовження, гляди чч. 15-16, 17-18, 19-20, 21-22, 23-25 і 26-27)

58. «Традиційне свято в честь Маркіяна Шашкевича на Білій Горі к. Підлісся відбудеться в неділю 6 ц.м. з такою програмою: 1. привітання Єпископа і похід на Білу Гору; 2. відправа полової Служби Божої з проповіддю; 3. панахида на могилі Невідомого Стрільця. Весь дохід зі свята призначений на консервацію пам'ятника Маркіяна Шашкевича,—читаємо у першій з новинок, поданій півтовстим друком, у львівському «Ділі» ч. 177 з датою неділя 6 серпня 1939 року. Це й було останнє Свято Маркіяна на Білій Горі, бо 25 днів пізніше над Західною Україною і над Хрестом Маркіяна та могилою Невідомого Стрільця біля неї простягла свої чорні крила Друга світова війна 1939-45 років...

59. «Свято на Білій Горі»,—під таким заголовком було у другому львівському щоденнику «Новий Час», ч. 164 з датою 22 липня 1939 року, оголошення золочівського Т-ва Маркіяна Шашкевича, що 6 серпня 1939 відбудеться традиційне Свято на Білій Горі. Програма Свята була намічена така: 10-11 год. ранку—Приїзд Єпископа і привітання його духовенством при тріумфальній брамі на Білій Горі, далі процесія від брами до пам'ятника, Архиєрейська полева Служба Божа і, після обіду, Панахида при могилі Незнаного Стрільця. Мабуть такі ж оголошення про це останнє взагалі Свято Маркіяна були і в інших тогочасних українських газетах Зах. України, але покищо нам не довелося попасті на них та віднотувати їх.

60. Більш як 106 літ тому, бо 7 липня 1872 року молоде тоді ще Т-во «Просвіта» (як відомо, засноване в грудні 1868 року,—АК) влаштувало вже було окремий вечір в шану Маркіяна Шашкевича у Львові і про це свято маємо таку згадку у 5-ому томі «Записок Наукового Т-ва ім. Шевченка», кн. 1, що вийшов у Львові в 1895 році: (затримуємо вмисне тодішній правопис,—АК): «...З помежи інших статей наукових і літературних О. (Огоновського Омеляна, 1833-94, священика і професора катедри української мови та літератури у Львівському університеті, гром. діяча і автора багатьох наук. творів, м. ін. першої, 4-томової «Історії літератури руської», співосновника Народної Ради та Т-ва «Просвіти», якого був довголітнім головою,—АК), не можна не піднести іменно двох:

Короткого погляду на історію яzikів славянських, особливо ж язика руского і відчitu про жизнь і літературну діяльність Маркіяна Шашкевича...» (стор. 29 згаданих «Записок», — АК). «Відчit жиzнь і літературна діяльність Маркіяна Шашкевича», виголошений на декляматорському вечорі, даному заходом товариства «Просв'їта» в пам'ять поета дня 7 липня 1872 р. (в «Правдї» 1871, стор. 157-163), має тим свою vagу, що Омелян звернув увагу своїх земляків на те, що по-при великім геню Тарасi Шевченку не годить ся забувати i Марк. Шашкевича, бо у відродженню народної літеретури в Галичинi має вiн преважне значiнe. «Вiн бо, каже Огоновский в сiм вiдchiti, явився в Галичкiй Русi неначе той ясний луч сходячого сонця, що пiслia темної ночi прошив на хвилиночку чорнi хmари, та й озирнувшись любo по съvтi вiд зловiзiх мрак знову був закритий... Молодого того поета пiслalo Провидiнe в мир вiдтворити дверi в съvтиi просв'їти русько-народної, дверi зачиненi через кiлькасот лiт,—ot, кликнув вiн посеред землякiв, щоб пробудились iз сну вiкового i полюбили правду i волю.» I дiйстiно вiд тодi,—кiнчать Записки» (стор. 30 i 31)—культ Шашкевича станув по прикултi Шевченка в Галицкiй Русi.»

61. Видавництво «Українська Накладня» Київ-Лайпциг, що видало пiслia Бiзвольної Вiйни України кiлькасот книжок, згадує у списках своїх видань на обкладинках цих книжок як 106-107 свою книжку «Б. Лепкий: М. Шашкевич (Літературнi характеристики українських письменникiв). Сьогоднi ця книжках-справжнiй бiлiй крук.

62. Львiвське Видавництво «Українська Культура» (Львiв, Домiнiканська 11) рекламиувало на 3-ї сторiнцi книжки Вол. Лопушанського «В крiпацькiй тьмi», виданiй 1937 року, два рiжнi «портрети на картонi» М. Шашкевича: величиною 33 x 43 цм. коштував 0,85 грошiв i величиною 46 x 58 аж 2 злотi 20 грошiв. Xто був автором цих портретiв—не подано.

63. Як читаємо у «Кракiвських Вiстях» ч. 100 з 13 травня 1942, Книгарське об'єднання «Книготорг», Львiв, вул. Дистрикту 12, мало на продаж поруч портретiв Шевченка, Франка i Лисенка теж портрет М. Шашкевича (сiрий), що коштував 2 злотi. I було це в час найбiльшого напруження Другої свiтової вiйни!...

64. Книжка д-ра Л. Цегельського «Звiдки взялась i що то є євангельська вiра?», видана Українським Євангельським Об'єднанням в Пiвнiчнiй Америцi в 1958 роцi, згадує на сторiнцi 26-ї щераз про те, що М. Шашкевич впав жертвою тодiшного

цензорського насилия, яке в Галичині до 1848 р. було в руках тогочасного духовенства. «Ось і невинну «Русалку Дністову» Маркіяна Шашкевича, що сам же був питомцем духовного уніатського семинаря, заборонив і казав знищити не хто інший, а «цензор» у Львові, уніатський канонік Левицький. Ще й вигнали Шашкевича з Семинарії за кару, що зважився на такий «злочин», як писати не по церковному, а просто народною мовою,»—каже автор, зрештою відомий громадський і політчинний діяч першої половини нашого століття.

65. У двох числах бюллетену Катедральної Парафії св. Володимира й Ольги, у Вінніпезі, що виходить більш 10 літ під назвою «Церква в народі», були в серії обговорювання вітражів Катедри, виконаних мистцем Леонідом Молодожанином, вітраж, присвячений Маркіянові Шашкевичеві, його «Русалці Дністровій», що є на вітражі, та зокрема в подробицях, датами і цифрами, з'ясовано могилу-хрест на Підлісській Горі, як теж могилу М. Шашкевича у Львові, і велики паломництва до них всієї Галицької Землі. Могила-хрест з Підлісся є теж на вітражеві, широко обговореному у згаданих уже числах з (571) з 21-го і 4 (572) з 27-го січня 1974 року.

66. Вірш М. Шашкевича «Веснівка» і після нього коротка згадка про Пробудника Галичини з портретом мirona Левицького та, далі, вірш Романа Завадовича «Дитячий поклін Маркіянові» і вірш М. Шашкевича «Підлісся» були поміщені в кольоровій (червоній) 4-сторінковій дитячій назетці «Життя Дитини» ч. 9 (14) помилково надруковано 41!(за вересень 1960, додаткові до місячника «Життя», Буенос Айрес, Аргентина, ч. 9) 151 за вересень 1960.

67. «Правнук М. Шашкевича пише по сербськи»—під таким заголовком «Український Голос», Вінніпег, ч. 52 з 24 грудня 1969 подав вістку, що (цитуємо дослівно) «Сербська газета «Глас канадських срба» з 30 жовтня ц.р. надрукував вірша Михайла Шашкевича, правнука Маркіяна Шашкевича,* який живе в лас Круссес, ЗДА. Вірш присвячений сербському письменникові і політчинному діячеві Петрові Кочічу. Деякі українські газети повідомляють про цей факт не без захоплення. Навряд про це треба доводити до відома нашій молоді безkritично»—закінчує свою вістку «Український Голос.»

(Далі буде)

*Поет і письменник Михайло Шашкевич в ЗДА є правнуком Антона Шашкевича, рідною братом Маркіяна. Редакція.

ВИСЛОВИ СПІВЧУТТЯ НАШИМ ЧЛЕНАМ В ЖАЛОБІ

Пані Оксані Бережницькій з Бофало зі смертю дорогої мужа проф. Олександра Бережницького, відомого громадського діяча, який помер 25 травня 1979 р. в Бофало.

Панові Теодорові Кікті з Клівленду зі смертю рідного брата о. Юрія Кікти, який помер в Україні, в Кривотулах коло Отинії, в дні 9 березня 1979.

ЗЛОЖИЛИ ПОЖЕРТВИ НА «ШАШКЕВИЧІЯНУ»— ДОПОМОГЛИ В ПОШИРЕННІ ВИДАНЬ

200.00 дол.: Ярослава Ломага, Торонто.

106.00 дол.: о. митрат Ярослав Гайманович, Монреаль.

34.00 дол.: М. Завицький, Ньюарк.

29.00 дол.: Василь Цап, Вінніпег.

25.00 дол.: Мирослав Співак, Вінніпег, д-р Роман Смик, Чікаго, Андрій Господин, о. митрат Пуляк, д-р Степанія Бережницька, Філадельфія.

21.00 дол.: Д-р В. Болюбаш, Торонто.

20.00 дол.: Григорій Данко, Вінніпег, Степан Рогатинський, Вінніпег, проф. Касіян Тучапський, Чікаго, д-р Роман Кальба, Ворен, ЗСА, о. Мирослав Головінський, Філадельфія, Олена Филипович, Філявельфія.

19.00 дол.: о. А. Борса, ЗСА, Оксана Бережницька, Бофало.

16.00 дол.: о. Маркіян Ковалюк.

15.00 дол.: о. Юрій Федунік, Едмонтон, о. Тарас Дурбак, Акрон, ЗСА Григорій Мигаль, Тандер Бей.

14.00 дол.: о. протоігумен В. Підскальний, Вінніпег.

11.00 дол.: д-р Богдан Казимира, Ріджайна.

10.00 дол.: о. Володимир Тарнавський, Едмонтон, о. М. Дядьо, Едмонтон, проф. Михайло Боровський, о. Степан Сумик, ЗСА, Григорій Порохівник, Едмонтон, Василь Арсенич, Вінніпег, о. Володимир Жолкевич, Торонто, д-р Михайло Марунчак, Вінніпег, А. Біжак, Торонто, д-р Мирослав Гладишевський, Калгарі, Дмитро Бегій, Вінніпег, о. Ю. Дубицький, Шамокін, Степан Жмуркевич, д-р Теодор Ваньо, Торонто, проф. Василь Ленцик, Стемфорд, ЗСА.

9.00 дол.: о. В. Середович, Сиракюзи, Степан Шулякувич, Вінніпег.

6.00 дол.: о. Всесловод Луговий, Селкірк, Мирон Малинюк.

5.00 дол.: д-р Мирослав Небелюк, Саскатун, Микола Горішний, Нью-Йорк, Степан Кікта, Клівленд, проф. І. Тесля, Отава, інж. Роман Мамчин, Вінніпег, о. Андрій Заяць, о. С. Клепарчук, ЗСА, Анна Тацюн, Тандер Бей.

4.00 дол.: мгр. Роман Сенчук, Вінніпег, о. Любомир Рамач, Кадворт.

2.00 дол.: о. крилошанін А. Пакош.

1.00 дол.: М. Маланюк, Чікаго.

Всім Жертводавцям сердечне спасибі за фінаснову підтримку. Окреме спасибі тим, які трудяться поширити «Шашкевичіяну» в широкі маси. На цьому місці складаємо окрему дяку за вийняткові зусилля пані Ярославі Ломазі в Торонто та о. митратові Ярославові Гаймановичеві у Монреалі.

ВИСЛОВИ СПІВЧУТТЯ НАШИМ ЧЛЕНАМ В ЖАЛОБІ

Пані Оксані Бережницькій з Бофало зі смертю дорогої муза проф. Олександра Бережницького, відомого громадського діяча, який помер 25 травня 1979 р. в Бофало.

Панові Теодорові Кікті з Клівленду зі смертю рідного брата о. Юрія Кікти, який помер в Україні, в Кривотулах коло Отинії, в дні 9 березня 1979.

ЗЛОЖИЛИ ПОЖЕРТВИ НА «ШАШКЕВИЧІЯНУ»— ДОПОМОГЛИ В ПОШИРЕННІ ВИДАНЬ

200.00 дол.: Ярослава Ломага, Торонто.

106.00 дол.: о. митрат Ярослав Гайманович, Монреаль.

34.00 дол.: М. Завицький, Ньюарк.

29.00 дол.: Василь Цап, Вінніпег.

25.00 дол.: Мирослав Співак, Вінніпег, д-р Роман Смик, Чікаго, Андрій Господин, о. митрат Пуляк, д-р Степанія Бережницька, Філадельфія.

21.00 дол.: Д-р В. Болюбаш, Торонто.

20.00 дол.: Григорій Данко, Вінніпег, Степан Рогатинський, Вінніпег, проф. Касян Тучапський, Чікаго, д-р Роман Кальба, Ворен, ЗСА, о. Мирослав Головінський, Філадельфія, Олена Филипович, Філявельфія.

19.00 дол.: о. А. Борса, ЗСА, Оксана Бережницька, Бофало.

16.00 дол.: о. Маркіян Ковалюк.

15.00 дол.: о. Юрій Федунік, Едмонтон, о. Тарас Дурбак, Акрон, ЗСА Григорій Мигаль, Тандер Бей.

14.00 дол.: о. протоігумен В. Підсальний, Вінніпег.

11.00 дол.: д-р Богдан Казимира, Ріджайна.

10.00 дол.: о. Володимир Тарнавський, Едмонтон, о. М. Дядьо, Едмонтон, проф. Михайло Боровський, о. Степан Сумик, ЗСА, Григорій Порохівник, Едмонтон, Василь Арсенич, Вінніпег, о. Володимир Жолкевич, Торонто, д-р Михайло Марунчак, Вінніпег, А. Біжак, Торонто, д-р Мирослав Гладишевський, Калгарі, Дмитро Бегій, Вінніпег, о. Ю. Дубицький, Шамокін, Степан Жмуркевич, д-р Теодор Ваньо, Торонто, проф. Василь Ленцик, Стемфорд, ЗСА.

9.00 дол.: о. В. Середович, Сиракюзи, Степан Шулякувич, Вінніпег.

6.00 дол.: о. Всеволод Луговий, Селкірк, Мирон Малинюк.

5.00 дол.: д-р Мирослав Небелюк, Саскатун, Микола Горішний, Нью-Йорк, Степан Кікта, Клівленд, проф. І. Тесля, Отава, інж. Роман Мамчин, Вінніпег, о. Андрій Заяць, о. С. Клепарчук, ЗСА, Анна Тацюн, Тандер Бей.

4.00 дол.: мгр. Роман Сенчук, Вінніпег, о. Любомир Рамач, Кадворт.

2.00 дол.: о. крилошанин А. Пакош.

1.00 дол.: М. Маланюк, Чікаго.

Всім Жертводацям сердечне спасибі за фінансову підтримку. Окреме спасибі тим, які трудяться поширити «Шашкевичіяну» в широкі маси. На цьому місці складаємо окрему дяку за вийняткові зусилля пані Ярославі Ломазі в Торонто та о. митратові Ярославові Гаймановичеві у Монреалі.